3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسياليستىك شينجياڭ قۇرۋعا قۇلشىنايىق

جاڭا مەكەندەگى تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقساردى

(باسى 1 ـ بەتتە)

ٴيمىنجاننىڭ تۋعان جەرى قوسىراپ اۋىلىنىڭ اراتاش قىستاعى، قىستاقتىڭ قاتىناسى قولايسىز، كاسىپ كوزى بولماعاندىقتان، وتباسىنىڭ تۇرمىسى قيىنشىلىقتا قالعان ەدى. كوشىپ كەلگەنىنەن كەيىن ٴبىر ٴۇيلى جان بەيقۇت ۇيگە ورنالاسىپ، ول دا تۇراقتى قىزمەت ىستەپ، تۇرمىسى بارعان سايىن جاقساردى. "بالالارىم ٴۇيدىڭ جانىنداعى مەكتەپتە وقيدى، ۇيدەن شىعا بەرە جۇمىستارىمىزدى ىستەي الامىز، زات ساتىپ الا الامىز، بارلىعى دا وتە قولايلى"، ـ دەدى ٴيمىنجان.

ياركەن اۋدانىنىڭ قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنى بەينە ٴبىر "جاڭا قالا" سەكىلدى، تۇرمىس اۋماعى، كاسىپ سالاسى اۋماعى، باعىمشىلىق اۋماعى سياقتى اۋماقتارعا ٴبولىنۋى عىلمي، ورنالاستىرۋى لايىقتى، مەكتەپ، ەمحانا سياقتىلارى تولىق. "جاڭا قالانىڭ" سىرتى جاعىن اينالا بورانىنان ساقتانىپ، قۇمدى بوگەيتىن 25 مىڭ مۋلىق ەكولوگيا ورمانى جايقالىپ تۇر.

"جاڭا ٴۇيىمىزدىڭ ورنى تەڭىز دەڭگەيىنەن تومەندەدى، ال تۇرمىس ورەمىز جوعارىلادى، قازىرگى تۇرمىسىمىز بارعان سايىن جاقسارۋدا"، ـ دەيدى ٴيمىنجان قۋانا.

بۇگىنگى كۇندە ورنالاستىرۋ تۇيىنىندە ٴار الۋان باۋلۋ قيمىلدارى ۇنەمى ۇيىستىرىلىپ تۇرادى. دامىسى اۋىلىنان كوشىپ كەلگەن رابيگۇل ماۇت بىرنەشە مەرزىمدىك وتباسىلىق تاماشا ٴورالعا باۋلۋ كۋرسىنا قاتىناستى. "باۋلۋعا قاتىناسۋ ارقىلى مەن وتباسىمداعىلارمەن، كورشىلەرمەن قالاي تاتۋ ـ ٴتاتتى ٴوتۋدى ۇيرەندىم"، رابيگۇل مۇنداي باۋلۋدىڭ وتە پايدالى ەكەندىگىن سەزىندى.

ورنالاستىرۋ تۇيىنىنە قاراستى 8 قىستاق تاعى وڭتايلى ۋاقىتتا قىستاق تۇرعىندارى جينالىسىن اشىپ، قىستاق تۇرعىندارى كوڭىل ٴبولىپ وتىرعان ماسەلەلەر مەن قيىنشىلىقتاردى دەر كەزىندە شەشىپ، قىستاق تۇرعىندارى ٴبىر ـ بىرىنە كومەكتەسەتىن جاڭا سالت قالىپتاستىرعاندىقتان، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ تاۋەلدىلىك سەزىمى ۇزدىكسىز كۇشەيدى.

"ٴبىر وتباسىنداعى كوپ ادام" ورنىقتى جۇمىستاندى

"زاۋود ٴۇيىمىزدىڭ قاسىندا بولعاندىقتان، اقشانى تابامىز، وتباسىمىزعا دا قارايلاسا الامىز"، ـ دەدى سەحتا قاربالاس ىستەپ جاتقان گۇزالنۇر قۇربان جۇزىنەن قۋانىش لەبى ەسىپ.

يۇكپىك قىستاعىنا كوشىپ كەلگەنىنەن كەيىن، باۋىرمال، اشىق ـ جارقىن گۇزالنۇر تەز ارادا قىستاق سەحىنان قىزمەت تاپتى، بۇل ونىڭ ٴبىرىنشى قىزمەتى ەدى. "ورنىقتى قىزمەتىم بولعانىنان كەيىن، تۇرمىسىمىز ۇمىتكە تولى بولدى". تاۋ قويناۋىنان كوشىپ شىققان ول بۇگىنگى كۇندە سەحتىڭ شاعىن گرۋپپا باستىعى بولدى، ايىنا 2000 يۋاننان استام ەڭبەكاقى الادى.

"قونىس جاڭالاپ كوشىرۋ ساياساتىنىڭ ارقاسىندا تۇتاس وتباسىمىزدىڭ تۇرمىسىندا وزگەرىس تۋىلدى. كۇيەۋىم ورمان قورعاۋشىسى بولىپ، تۇراقتى كىرىسكە يە بولدى". گۇزالنۇر: "جاڭا قونىسقا كوشىپ كەلىپ كوڭىل كۇيىمىز دە وزگەردى، كوپشىلىك بولاشاقتان مول ٴۇمىت كۇتەتىن بولدى"، ـ دەدى.

"جاقىن ماڭدا، سول جەردىڭ وزىندە جۇمىسقا ورنالاستىرۋ ــ كەدەيلىكتەن ارىلتۋدان قامال الۋدىڭ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋدىڭ، كەڭەيتۋدىڭ ماڭىزدى جولى، كاسىپ سالاسىن دامىتۋ ــ جۇمىسقا ورنالاستىرۋدى شەشۋدىڭ نەگىزى". ياركەن اۋداندىق قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنىن باسقارۋ كوميتەتى پارتيا قىزمەتى كوميتەتىنىڭ شۋجيى شي لياڭپيڭ: ٴبىز امالىن تاۋىپ كاسىپورىنداردى ەنگىزىپ، اۋىل ـ قىستاق سەحىن قۇرىپ، جۇمىس ورنىن ازىرلەپ، سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەي المايتىن ەڭبەككۇشتەردىڭ جۇمىسقا ورنالاسۋ ماسەلەسىن شەشتىك، ـ دەيدى.

بۇگىنگى كۇندە ياركەن اۋدانىنداعى قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنى قىستاق سەحى، تازا سۋ زاۋودى، باعىمشىلىق فەرماسى جانە وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعىن دامىتۋ سياقتىلار ارقىلى قاراستى اۋماقتاعى ەڭبەككۇشتەردى جاقىن ماڭدا، سول جەردىڭ وزىندە، ورنىقتى جۇمىسقا ورنالاستىرىپ، جان باسىندىق جىلدىق ارتقان كىرىسى 10 مىڭ يۋاننان استى.

"پارتيانىڭ ابزال ساياساتى بولعاندىقتان، ٴبىز، ٴسوز جوق، ەڭبەكشىل قوس قولىمىزعا سۇيەنىپ بايۋ جولىنا تۇسەمىز، ەرتەڭگى تۇرمىسىمىز، ٴسوزسىز، ٴتىپتى دە تاماشا بولادى!"، ـ دەدى گۇزالنۇر بولاشاعىنا مول سەنىم ارتا.

وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى جولىنا ٴتۇستى

ياركەن اۋدانىنداعى قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ تۇيىنىنە ورنالاسقان اۋىل شارۋاشىلىق بازاسىنداعى دوعاشا لاپاستار كۇن نۇرىنا شاعىلىسا جارقىراي ساۋلە شاشادى، قىستاق تۇرعىندارى دوعاشا لاپاستىڭ ىشىندە ٴونىم جيناۋمەن قاربالاس، اتىز باسىندا كوكونىس تاسۋدى كۇتىپ تۇرعان ٴۇش دوڭگەلەكتى اربالار ٴتىزىلىپ تۇر…

"تاۋ قويناۋىندا ٴومىرىمىزدىڭ جارتىسىن وتكىزىپ، دوعاشا لاپاستا كوكونىس ەگەمىز دەپ ويلاپ تا كورمەگەنبىز"، ـ دەيدى قىستاق تۇرعىندارىن باستاپ اتباس بۇرشاق ٴۇزىپ جاتقان ٴتوحتام توحتى.

"ٴبىرىنشى رەت اتباس بۇرشاق ەككەندە، وسىنشالىق جاقسى شىعادى دەپ ويلاماعان ەدىم". ٴتوحتام كۇلە سويلەپ: قازىر 5 ـ ايدىڭ باسىنداعىداي جوعارى باعاعا ساتا الماساق تا، ٴبىراق، ٴبىر كۇندە 600 ــ 700 يۋان كىرىس كىرگىزىپ وتىرمىز، ـ دەدى.

ٴبىر ماشينا تولى اتباس بۇرشاق باسىپ العان ايگۇزال ٴىسراپىل كۇلىمدەي: "ٴبىز دوعاشا لاپاسىمىزدى ٴتوحتام اعايعا اينالىمعا بەرىپ قويىپ، ٴوزىمىز بازاعا بارىپ جۇمىس ىستەپ، ەكى جەردەن كىرىس كىرگىزىپ وتىرمىز"، ـ دەدى.

كوشىرىپ ورنالاستىرۋ تۇيىنىنە كوشىپ كەلگەنىنەن كەيىن، ايگۇزال قالىڭ قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرىلعان قىستاق تۇرعىندارى سياقتى 2 مۋ جەرگە جانە 5 فىندىق دوعاشا لاپاسقا يە بولدى.

"تاۋ قويناۋىنان كوشىپ شىققانىمىزدىڭ ارقاسىندا بۇگىنگى تاماشا تۇرمىسقا جەتىپ وتىرمىز"، ـ دەيدى قىستاق تۇرعىنى اقشىقىز دالەك، ـ "كۇيەۋىم ەكەۋىمىز دە بازادا جۇمىس ىستەيمىز، ٴار ايلىق ەڭبەكاقىمىزدى قوسقاندا 4000 يۋاننىڭ ۇستىندە بولادى".

قوسىراپ اۋىلى تولگەن قىستاعىنان ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنىنىڭ حىشيە قىستاعىنا كوشىپ كەلگەن اقشىقىز: "ٴتوحتامعا ىلەسىپ ىستەپ اقشا تابۋمەن بىرگە تاعى تەحنيكا ۇيرەنۋدەمىن، كەلەشەكتە مەن دە دوعاشا لاپاستا اتباس بۇرشاق ەگەتىن بولامىن"، ـ دەدى.

ياركەن اۋدانىنداعى قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنىنىڭ وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى بازاسىندا قازىر 100 جىلىجاي، 3000 دوعاشا لاپاس بار بولىپ، قاربىز، بايساي، چيەزى، وسۇن سياقتى ەرەكشە جەمىس، كوكونىستەر ەگىلەدى.

"ٴبىز كوشىپ كەلگەن بۇقارانىڭ ورتا ەسەپپەن ٴبىر وتباسىندا ٴبىر دوعاشا لاپاس بولۋىن قامتاماسىز ەتىپ، دوعاشا لاپاستىڭ جىلدىق ورتاشا كىرىسىن 2500 يۋاننان اسىردىق"، ـ دەدى شي لياڭپيڭ.

بىرەۋگە بالىق بەرگەنىنەن گورى، بالىق اۋلاعاندى ۇيرەتكەن ٴجون. ياركەن اۋدانىنداعى قونىس جاڭالاپ كوشىرىپ ورنالاستىرۋ ٴتۇيىنىنىڭ وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى بازاسى تاۋ قويناۋىنان كوشىپ شىققان قىستاق تۇرعىندارىن وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعى جولىنا ٴتۇسىرىپ، بايۋ جولىن اشىپ بەردى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

"باس شۋجي شينجياڭنىڭ جەمىس ورمانى كاسىبىنىڭ ەگىنشى ـ مالشىلاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋداعى باستاماشىلدىق اسەرىنە باستان ـ اياق نازار اۋدارىپ كەلەدى، 2014 ـ جىلى جەمىس شارۋاشىلىعى توبىنا كەلىپ قىزمەت تەكسەرگەندە، ٴبىزدى 'شينجياڭنىڭ ەرەكشەلىككە يە بايلىقتارىن ونان ارى ويداعىداي اشىپ، ەكونوميكالىق دامۋدى جەبەۋ جانە شارۋالاردىڭ كىرىسىن ارتتىرۋ ٴۇشىن كوپتەپ ۇلەس قوسىڭدار' دەپ جىگەرلەندىردى، وسى سوزدەرى مەنىڭ سانامنان وشپەستەي ورىن الدى"، ـ دەدى ياڭ يۇڭشياڭ.

وتكەن ٴبىر جىلدا، شينجياڭ جەمىس شارۋاشىلىعى توبى ماركا قۇرىلىسى، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى ساۋدا بازارىن قۇرۋ، اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىن جىنتىكتەي مانەرلەۋ سياقتى جاقتاردا ۇزدىكسىز كۇش سالىپ، قىزمەتتى بايىپتىلىقپەن ىستەپ، قارىشتاپ دامۋدى جۇزەگە اسىردى.

ساپالى، ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن جوعارى باعاعا يە ەتۋ ٴۇشىن، بۇل توپ الي بابا سياقتى ەل ىشىندەگى ٴىرى ەلەكتروندى ساۋدا تۇعىرلارىمەن سەلبەستىك جاساپ، جاراتىلىستىق بايلىق جانە جاعراپيالىق شارت ـ جاعداي ابزالدىلىعىنا يە جەر اتى ۇعىمىن نەگىز ەتۋ ارقىلى "شينجياڭ ٴدامىن ىزدەۋ"، "كورىكتى شينجياڭ" سياقتى جەلىلەس جالپىلاستىرۋ قيمىلدارىن ۇيىستىرىپ، ىلگەرىندى ـ كەيىندى تۋرپاننىڭ ٴدانسىز اق ٴجۇزىمى، يىڭسار اۋدانىنىڭ سامەت ورىگى، اقسۋدىڭ "18 گرادۋستىق ٴتاتتى" الماسى سياقتىلار بويىنشا ساتۋ قيمىلدارىن جۇرگىزىپ، ٴتۇرلى ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ تانىمالدىلىعىن ۇزدىكسىز جوعارىلاتتى.

جۋىق جىلداردان بەرى جەمىس ورمانى بايلىق ابزالدىلىعىن ماركا ابزالدىلىعىنا، باسەكە ابزالدىلىعىنا جەدەل اينالدىرۋ ٴۇشىن، رايونىمىز ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن شينجياڭ ىشىندە ساتىپ الۋ جانە شينجياڭ سىرتىنا ساتۋ سىندى "ەكى تور" قۇرىلىسىن ىسكە قوستى. قازىر شينجياڭ جەمىس شارۋاشىلىعى توبى تۇتاس رايونداعى جەمىس ورمانى نەگىزگى وندىرىلەتىن جەردەن شىلان، جاڭعاق سياقتى 11 قامبادا ساقتاۋ، مانەرلەۋ، ساۋدالاۋ، شوعىرلاندىرۋ ـ جەتكىزۋ ورتالىعىن قۇرىپ، بازا، مانەرلەۋ، ساۋدالاۋ، سۋىق تىزبەكتى قامبادا ساقتاۋ، زات اينالىمى جەتكىزۋ، تاسىمالداۋدان تەرمينالدى ساتۋعا دەيىنگى تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن شوعىرلاندىرا دامىتۋ تۇعىرىن ورناتتى. 2020 ـ جىلى توپتىڭ ساتىپ العان ـ ساتقان، ساۋدالاعان اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىنىڭ كولەمى 2 ميلليون توننا بولىپ، قاتىستى بازارلار باستاماشى بولعان ماۋسىمدىق ىستەتكەن جۇمىسشى سانى 10 مىڭ ادامنان استى.

بيىل شينجياڭ جەمىس شارۋاشىلىعى توبى قاتىستى مەڭگەرمە ـ مەكەمەلەرمەن، سونداي ـ اق جەرگىلىكتى ورىنمەن سەلبەسىپ، ىلگەرىندى ـ كەيىندى شاعانتوعاي تاۋ گۇلى مەرەكەسى "مادەنيەت + ساياحات + ەلەكتروندى ساۋدا" تۇعىسترا دامىتۋ قيمىلى، "باقىتتى يىڭسار، شيڭحاۋ يۋنى" دەگەن سياقتى نەگىزگى تاقىرىپتىق قيمىلدار ۇيىستىردى. "جەرگىلىكتى ورىننىڭ گۋمانيتارلىق ەرەكشەلىگىن، جاعراپياسىن، عۇرىپ ـ ادەتىن، سونداي ـ اق ساپالى ەرەكشە ونىمدەرىن ىنتەرنەت تۇعىرى ارقىلى جەلىدە جانە جەلىدەن تىس جان ـ جاقتى كورمەلەپ، جەرگىلىكتى ورىن اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى ماركاسىن جاراتىپ، قاتىستى كاسىپ سالاسىنىڭ ۇزدىكسىز دامىپ، دارەجەسىن جوعارىلاتۋىن جەبەدىك"، ـ دەدى ياڭ يۇڭشياڭ، ـ "ٴبىز تاعى جەر ـ جەردەگى ۇكىمەتتەرمەن سەلبەستىكتى كۇشەيتىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن جىنتىكتەي مانەرلەۋ جاعىندا ارشىندى قادام تاستاپ، ماقسارى مايى، جاڭعاق مايى، شىرعاناق توڭازىتىلعان قۇرعاق ۇنتاعى، قىزاناقتى جىنتىكتەي مانەرلەۋدەن جاسالعان ونىمدەر سياقتىلاردى ىركەس ـ تىركەس بازارعا سالدىق".

"ٴبىز جەمىس شارۋاشىلىعىمەن شۇعىلدانۋشىلار باس شۋجي شي جينپيڭنىڭ تاپسىرماسىن باستان ـ اياق ەسىمىزگە بەرىك ساقتاپ، شينجياڭ اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى 'ەكى تور' قۇرىلىسىن ارقاۋ ەتە وتىرىپ، ەرەكشە جەمىس ورمانى كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، كاسىپورىندى ۇزدىكسىز دامىتۋدى، زورايتۋدى ىلگەرىلەتۋمەن بىرگە، ٴتىپتى دە كوپ جەمىس شارۋالارىن كىرىستەرىن ارتتىرىپ، بايۋعا ۇزدىكسىز جەتەلەپ، جەمىس ـ جيدەكتىڭ اتاعىن اسپانداتىپ، جەمىس شارۋالارىنىڭ قالتاسىن قامپايتامىز"، ـ دەدى شينجياڭ جەمىس شارۋاشىلىعى توبى پارتكومىنىڭ شۋجيى جاۋ جۋان.

قورعاس قالاسى زەردەلى الەۋمەتتىك اۋماق تۇعىرىنا سۇيەنىپ بۇقاراعا دالمە ـ ٴدال قىزمەت وتەيدى

جوڭگە سالۋ زەردەلەنۋگە وزگەرىپ، قىزمەت وتەۋ بارىنشا قولايلىلاستى

نەگىزگى ساتىنىڭ اۋىرتپالىعىن جەڭىلدەتۋگە قايىرلى قاراۋ

☐ **انار بولت/شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى جازيرا نەسىپبەك، ەركىن ٴتىلشى فان تيڭجۇن**

"لي اپەكە، قونىستانۋ كۋالىگىن ىستەتىپ بولدىڭىز، قىزىل ٴتۇستى ۋكىلەتتى ٴبىتىرۋشى قىزمەتكەر دەگەندى ٴتۇرتىپ، سوعان ۋكىلەتتى ٴبىتىرۋشى قىزمەتكەر ليۋ جياڭدى تاڭداڭىز، قالعانىنا باس اۋىرتپاي ـ اق قويساڭىز بولادى. مەن تۇستەن كەيىن قىزمەتتەن تۇسەردەن بۇرىن قونىستانۋ كۋالىگىن ۇيىڭىزگە اپارىپ بەرەمىن"، ـ دەدى 9 ـ ايدىڭ 7 ـ كۇنى قورعاس قالاسى ٴمالسى قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ كادرى ليۋ جياڭ الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ تۇرعىنى لي شياڭلىگە.

لي شياڭلي الەۋمەتتىك اۋماقتا قونىستانۋ كۋالىگىن ٴبىتىرۋدىڭ وسىنشاما قولايلى بولارىن ويلاماعان ەدى، ول قۋانعانىنان: "جارايدى! جارايدى! جارايدى!"، ـ دەي بەردى.

بۇل لي شياڭلىدى رازى ەتكەن ىنتەرنەتتەگى جۇمىس ٴبىتىرۋ فورماسى ەدى، بۇل ليۋ جياڭدى دا قۋانتتى. "قازىر تۇرعىنداردىڭ ۋايىمداعان ىستەرىن شەشۋگە كومەكتەسۋ وتە قولايلى بولدى. تۇرعىندار الەۋمەتتىك اۋماققا تەلەفون بەرىپ، ىنتەرنەت جەلىسىندە الدىن الا كەلىسىپ قويسا بولعانى، ٴبىز ىنتەرنەتتە ولارعا كومەكتەسىپ جاڭا تۋعان بوبەكتەردى قامسىزداندىرۋعا قاتىناستىرۋ، جۇمىستانۋ، شارۋاشىلىق قۇرۋ قوسىمشا قاراجاتىن الۋ سياقتى ٴتۇرلى جۇمىستارىن ۋكىلەتتى ٴبىتىرىپ بەرەمىز، بۇل ەكى جاقتىڭ ۋاقىتىن ۇنەمدەپ قانا قويماي، قىزمەت ونىمدىلىگىن دە جوعارىلاتتى"، ـ دەدى ليۋ جياڭ.

2018 ـ جىلدان باستاپ قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعى نەگىزگى ساتى قوعامدىق جوڭگە سالۋ فورماسىندا جاڭالىق اشىپ، ۇيىمداستىرۋ، ۇگىتتەۋ، قىزمەت وتەۋ، ەلەكتروندى ساۋدا، زەردەلەنگەن ىندەتتەن ساقتانۋ، قوعامدىق جوڭگە سالۋ، ساندى مالىمەتتەرگە تالداۋ جاساۋ سىندى 7 ۇلكەن يقۋاتى شوعىرلى ٴبىر تۇلعالانعان قاراسۋ زەردەلەنگەن الەۋمەتتىك اۋماق ۋيچات الەۋمەتتىك ٴنومىرىن ىستەتە باستادى. بۇل تۇعىر تۇرعىنداردى ىنتەرنەت جەلىسىندە توركوزدەندىرىپ باسقارۋ قىزمەت وتەۋ فورماسىن ورناتۋ ارقىلى ۇلكەن ساندى مالىمەتتەن پايدالانىپ، بۇقاراعا تۇيىنىنەن تۇيىنىگە دەيىن دالمە ـ ٴدال قىزمەت وتەپ، جوڭگە سالۋدى زەردەلەندىرىپ، نەگىزگى ساتى كادرلارىنىڭ قولىن بوساتىپ، اۋىرتپالىعىن جەڭىلدەتىپ، ولاردىڭ اناعۇرلىم كوپ ۋاقىتى مەن زەيىن ـ زەردەسىن بۇقاراعا ناقتى ٴىس ىستەۋگە، جاقسى ٴىس ىستەۋگە جۇمساۋىنا مۇمكىندىك جاسادى. كەزەكتە تەك "قىزىل ٴتۇستى ۋكىلەتتى ٴبىتىرۋ" سىندى وسى يقۋاتتىڭ وزىنەن بۇقاراعا 200دەن استام جۇمىس ٴبىتىرىپ بەرىپ، 3000 نەشە ادامدى (رەت) ىڭعايلىققا كەنەلتتى.

سونىمەن بىرگە، قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعى زەردەلەنگەن الەۋمەتتىك اۋماق تۇعىرىنا سۇيەنىپ، زەردەلەنگەن ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدى بار كۇشپەن جولعا قويىپ، ۇلكەن ساندى مالىمەتكە تالداۋ جاساۋ يقۋاتىن تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن يكەمدى قاداعالاپ، تۇرمىستاعى باسقان ـ تۇرعان جەرلەرىن جەدەل ٴبىر ـ بىرلەپ اداقتاۋعا، قالىپسىز جاعدايلاردان الدىن الا ساقتاندىرۋعا پايدالانىپ، الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرى مەن تۇرعىنداردىڭ تىكە جاقىنداسۋىن ازايتتى، قىزمەت تە اناعۇرلىم دالمە ـ ٴدال، جوعارى ٴونىمدى بولدى.

ىنتەرنەت جەلىسىندە دەنە تەمپەراتۋراسىن جازىپ مالىمدەۋ يقۋاتى "زەردەلەنگەن" ىندەتتەن ساقتانۋدىڭ ٴبىر ٴتۇرلى ٴتاسىلى. بۇل ٴتاسىل تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىن يكەمدى قاداعالاۋعا، باسقارۋعا قولايلىلىق تۋدىردى. ەگەر تۇرعىنداردىڭ دەنە تەمپەراتۋراسىندا قالىپسىزدىق بايقالسا، الەۋمەتتىك اۋماق قىزمەتكەرلەرى ەڭ الدىمەن ينفورماتسيا قابىلداپ، ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋ تالابىنا ساي كەيىنگى قىزمەتتەردى ۇيىستىرەدى، بۇل ىندەتتەن ساقتانۋ ـ تىزگىندەۋدىڭ "ەرتە بايقاۋ" قابىلەتىن جوعارىلاتتى. قازىر زەردەلەنگەن الەۋمەتتىك اۋماق تۇعىرى ارقىلى دەنە تەمپەراتۋراسىن كۇنىنە جازىپ مالىمدەيتىن تۇرعىندار 5000نان اسىپ، تۇرعىنداردى قامتۋ مولشەرى 100%كە جەتتى.

"بۇل مەنىڭ ۇدايى 379 كۇن ىنتەرنەت جەلىسىندە دەنە تەمپەراتۋرامدى جازىپ مالىمدەۋىم، 4500 ٴنومىر جيىپپىن. ٴار كۇنى ىنتەرنەت جەلىسىندە دەنە تەمپەراتۋرامدى مالىمدەيمىن، قولايلى، تەز ٴارى سىلىقتا دا يە بولامىن، بۇعان ادەتتەنىپ تە قالىپپىن"، ـ دەدى قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ تۇرعىنى لي سيۋ.

"ٴبىزدىڭ قاراستى اۋماعىمىزدا جىلجىمالى جان سانى 84%تى ۇستايدى، باسقارۋ ٴبىرشاما قيىن، تاياۋدا زەردەلەنگەن الەۋمەتتىك اۋماق تۇعىرىندا جىلجىمالى جان سانىن مالىمدەۋ يقۋاتى قوسىلدى". قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعى جاپپاي جوڭگە سالۋ ورتالىعىنىڭ مەڭگەرۋشىسى ۋاڭ چيانجىن بىلاي دەدى: "ۇگىتتەۋ ـ جەتەكتەۋ، جىنتىق نومىرگە سىلىق بەرۋ ارقىلى تۇرعىندار ىرىقتىلىقپەن بايقايتىن ٴارى جىلجىمالى جان سانىنىڭ ينفورماتسياسىن جوعارىعا مالىمدەيتىن بولدى، بۇل ٴبىزدىڭ قىزمەت اۋىرتپالىعىمىزدى جەڭىلدەتتى".

"زەردەلەنگەن" جوڭگە سالۋ ارقىلى قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعىندا ٴبىرىن ـ ٴبىرى تەجەيتىن، ٴبىرىن ـ ٴبىرى شابىتتاندىراتىن، بارلىق ادام ٴنومىر جياتىن، بارلىق وتباسى ات سالىساتىن، بارلىق عيماراتتاعىلار جاراسىمدى وتەتىن تاماشا جاعداي قالىپتاستى.

"مەنىڭ بايلانىس جاساۋشى ادامدارىم ورتا ەسەپپەن 10 نەشە مىڭ ٴنومىر جيعاندىقتان، مەن اقىرى بەس جۇلدىز دارەجەلى وتباسىلارمەن بايلانىس جاساۋشى باستىقتار قاتارىنا كوتەرىلدىم"، ـ دەدى قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعىنىڭ وتباسىلارمەن بايلانىس جاساۋشى باستىعى ما چۇنلان، ـ "قازىر كورشىلەر جەكە باسىنىڭ، وتباسىنىڭ، بايلانىس جاساۋشى وتباسىنىڭ ٴنومىرىن جيناۋىنا بارعان سايىن كوڭىل قوياتىن بولدى، كوپشىلىك الەۋمەتتىك اۋماقتىڭ قۇرىلىسىنا ىرىقتىلىقپەن ات سالىسىپ، ٴنومىر جيۋدى ىرىقتىلىقپەن ٴوتىنىش ەتىپ، الەۋمەتتىك اۋماقتى كوپشىلىكتىڭ وتباسىنداي كورىپ، ٴار ادام ٴوز رولىن ساۋلەلەندىرۋدە".

قاراسۋ الەۋمەتتىك اۋماعى تۇرعىنداردىڭ ىنتەرنەت جەلىسىندە ٴنومىر جيۋ ٴتۇزىمىن باسقارۋ جۇيەسىنىڭ دەڭگەيىن دە ۇزدىكسىز جوعارىلاتىپ، تۇرعىنداردىڭ ارەكەتىن 12 ۇلكەن ٴتۇر بويىنشا 200 تۇرگە جىكتەپ، تۇرعىنداردى "360 گرادۋس" وركەنيەتتى ارەكەتتى اتقارۋعا جەتەكتەيدى؛ ٴنومىر جيۋدى باسقارۋ فورماسىندا جاڭالىق اشىپ، ايلىق، ماۋسىمدىق، جىلدىق جانە جەكە، وتباسى، بايلانىس جاساۋشى وتباسى، الەۋمەتتىك اۋماق جيعان ٴنومىردى رەتكە تۇرعىزۋ فورماسىن جولعا قويدى، اسىرەسە، بايلانىس جاساۋشى وتباسىنىڭ جىنتىق ٴنومىر جيناۋىندا، كورشىلەر اراسىندا سالىستىرا ۇيرەنۋ، باسىپ وزۋ قويۋ رايى قالىپتاستى. كەزەكتە جىنتىق ٴنومىرى 10 مىڭنان اسقان تۇرعىنداردىڭ ۇستاعان ۇلەسى 2020 ـ جىلدىڭ سوڭىنداعى 12%تەن 47%كە جوعارىلادى؛ بەس جۇلدىز دارەجەلى بايلانىس جاساۋشى وتباسىلارىنىڭ سالىستىرماسى 12.13%تەن 37.08%كە جوعارىلادى.

"الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىندارىنىڭ جىنتىق ٴنومىر ٴتۇزىمى بويىنشا باسقارۋ نەگىزگى ساتىنىڭ قوعامدىق جوڭگە سالۋ جۇيكە ۇشىن جانداندىرىپ، تۇرعىنداردىڭ ورتاق ات سالىسىپ، بىرگە جوڭگە سالۋ ىشكى قوزعاۋشى كۇشىن تاسقىنداتىپ، نەگىزگى ساتى الەۋمەتتىك اۋماعىنا اناعۇرلىم زور ٴوزىن باسقارۋ ٴورىسىن ازىرلەپ، الەۋمەتتىك اۋماق تۇرعىندارىنىڭ ٴوزىن باسقارۋ ۇقىعىنىڭ ورنىنا كەلۋىن جەبەپ، 'اۋىرتپالىقتى جەڭىلدەتىپ، ونىمدىلىكتى ارتتىرۋ، ۋاقىتتى كەڭەيتىپ، يقۋاتتى ارتتىرۋداي' الەۋمەتتىك اۋماقتى جوڭگە سالۋ ونىمدىلىگىن جۇزەگە اسىردى"، ـ دەدى قورعاس قالاسى قاراسۋ ٴمالسى پارتيا قىزمەتى كوميتەتىنىڭ شۋجيى شۋي حۇڭ.